

Gwybodaeth i rieni a gweithwyr gofal iechyd proffesiynol. Newid i'r amserlen frechu: dim ond 2 bigiad i fabanod 8, 12, ac 16 wythnos oed

Ar gyfer babanod a gaiff eu geni o 1 Ionawr 2020 ymlaen, mae'r amserlen frechu ar gyfer y brechiad niwmococol (PCV) yn newid.

Yn hytrach na thri phigiad yn ystod yr apwyntiad 8 ac 16 wythnos oed (ac un yn 12 wythnos oed), dim ond dau bigiad fydd babanod yn ei gael yn awr yn y ddau apwyntiad yma, yn ogystal â'r rotafirws drwy'r geg yn 8 a 12 wythnos oed. Bydd pob babi sy'n cael ei eni ar 1 Ionawr 2020 neu ar ôl hynny'n cael ei ddos cyntaf o'r brechiad niwmococol gyda'i frechiadau babanod eraill pan fydd yn 12 wythnos oed a dos atgyfnerthu o'r brechiad hwn yn 12 – 13 mis.

Mae'r newid hwn i'r amserlen yn cael ei wneud oherwydd bod y brechiad niwmococol a ddefnyddiwyd ers 2006 wedi bod mor llwyddiannus

Mae'r nifer uchel a fanteisiodd ar y brechiad hynod effeithiol hwn wedi arwain at reolaeth ragorol ar y mathau o facteria niwmococol y mae'r brechiad yn eu hamddiffyn rhagddynt. Ychydig iawn o glefyd a achosir gan y bacteria hyn sy'n cael ei weld yn y DU bellach ac felly mae arbenigwyr brechiadau wedi cytuno y dylai un dos o frechiad mewn babanod a dos atgyfnerthu pan fyddant yn 12 – 13 mis oed barhau i ddarparu amddiffyniad da i blant ac i'r gymuned gyfan.

Bydd hyn yn golygu un pigiad yn llai i fabanod

Haint niwmococol

Mae mwy na 90 o wahanol fathau o facteria niwmococol sy'n gallu achosi clefydau mewn pobl. Gallant achosi clefydau difrifol (ymledol) fel llid yr ymennydd a septisemia (gwenwyn gwaed) a heintiau llai difrifol fel heintiau'r glust (otitis media), llid y sinysau, niwmonia a bronchitis. Mae heintiau niwmococol yn fwyaf cyffredin ym misoedd y gaeaf ac maent yn effeithio'n arbennig ar blant ifanc iawn, pobl hŷn a phobl â chyflyrau meddygol penodol.

Pam mae plant yn cael brechiad niwmococol?

Mae'r brechiad niwmococol yn amddiffyn rhag y 13 math o facteria niwmococol a oedd yn bennaf gyfrifol am achosi clefydau cyn i'r brechiad gael ei gyflwyno. Yn bwysig, mae'r brechiad nid yn unig yn amddiffyn y plant sy'n ei gael, ond pobl eraill yn y gymuned ehangach hefyd, gan ei fod yn atal plant rhag cario'r bacteria niwmococol yn eu trwyn a'u gwddw a'u trosglwyddo i eraill.

Y brechiad niwmococol

Gelwir y brechiad sydd wedi'i roi i blant yn y DU ers 2010 yn Prevenar 13 a bydd y brechiad hwn yn parhau i gael ei ddefnyddio. Ewch i www.medicines.org.uk/emc/product/453/pil i ddarllen y daflen i gleifion. Defnyddir y brechiad hwn mewn llawer o wledydd ledled y byd a phrofwyd ei fod yn frechiad diogel ac effeithiol.

Ar ôl imiwneiddio â PCV, fel gydag unrhyw frechiad, gall yr ardal lle'r aeth y nodwydd i mewn chwyddo, troi'n goch neu fod yn boenus i rai babanod, neu gallant gael tymheredd fymryn yn uchel. Os ydych yn poeni am eich plentyn, dilynwch eich greddf. Siaradwch â'ch meddyg, ffoniwch Galw Iechyd Cymru am ddim ar 0845 46 47 neu ar 111 os yw'r gwasanaeth hwn ar gael yn eich ardal chi, neu ewch i adran damweiniau ac achosion brys eich ysbyty.